

Saldus novada Šķēdes pagasta bibliotēka

Bibliotēkas 2021.gada pārskats

Saldus novada Šķēdes pagastā, 2022

Saturs

Pārskata perioda kopsavilkums	3
1. Vispārīgs bibliotēkas raksturojums	4
2. Finansiālais nodrošinājums	4
3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums	5
4. Personāls	5
5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība	6
6. Krājums	7
7. Darbs ar bērniem un jauniešiem	9
8. Novadpētniecība	9
9. Projekti	9
10. Publicitāte	10
11. Sadarbības tīkla raksturojums	10

Pārskata perioda kopsavilkums

Šķēdes pagasta bibliotēkas darba prioritāte ir kvalitatīva bibliotēkas lietotāja apkalpošana. Tā kā pagasta iedzīvotāju skaits ik gadu samazinās un nav paredzamas izmaiņas šajā jomā, bibliotēkas darbības mērķis ir noturēt esošos bibliotēkas lietotājus un uzrunāt tos, kuri par tādiem varētu kļūt. Diemžēl novērojumi rāda, ka Covid-19 izraisītajā ārkārtas situācijā jauni lasītāji klāt nāk reti, drīzāk “atkrīt” daļa esošo.

Bibliotēkas sniegtie pakalpojumi pārskata periodā nav mainījušies, salīdzinot ar iepriekšējo gadu. Darbs Covid-19 apstākļos un ārkārtas situācijā ir traucēts, nākas meklēt “zelta vidusceļu” un radošu pieeju, lai ievērotu valstī noteiktos ierobežojumus, epidemioloģiskās drošības nosacījumus, un tajā pat laikā neatstātu iedzīvotājus pilnīgi bez bibliotēkas pakalpojumiem un informācijas ieguves iespējām.

Administratīvi teritoriālās reformas rezultātā Šķēdes pagasta bibliotēka vairs nav pagasta pārvaldes struktūrvienība, bet gan Saldus novada bibliotēkas struktūrvienība. Vēl grūti pateikt, cik lielas būs izmaiņas bibliotēkas darbībā šīs reformas rezultātā.

1. Vispārīgs bibliotēkas raksturojums

Šķēdes pagasta bibliotēka ir Saldus novada bibliotēkas struktūrvienība, dibināta 1955.gadā.

Bibliotēka veic dokumentu uzkrāšanu, sistematizēšanu, saglabāšanu un nodrošina informācijas pieejamību pagasta iedzīvotājiem. Šķēdes bibliotēkas darbība vērsta uz iedzīvotāju lietderīga brīvā laika pavadīšanas un pašizglītošanās iespējām.

Bibliotēka pilda informācijas, kultūras un izglītības iestādes funkcijas. Tai ir liela loma iedzīvotāju izglītošanā, iepazīstinot ar dažādām informācijas meklēšanas iespējām. Joprojām neatņemama bibliotēkas darba sastāvdaļa ir drukāto izdevumu piedāvāšana interesentiem, ir aktuālas arī digitālās iespējas- bibliotēkā abonēto datubāzu izmantošana, e-pakalpojumi u.c.

Šķēdes pagasta bibliotēkas apkalpes teritorijā ietilpst Šķēdes pagasts. Pēc PMLP datiem, uz 01.07.2021.Šķēdes pagastā reģistrēti 498 iedzīvotāji, no tiem 74 bērni un jaunieši līdz 18 gadu vecumam. Pagastā ir ļoti maz darba vietu un nav neviena izglītības iestāde. Pagasta ekonomiski aktīvie iedzīvotāji lielākoties strādā ārpus pagasta un novada robežām, arī bērni mācās citās Saldus vai apkārtējo novadu skolās. Tā kā praktiski visu darbadienu iedzīvotāji pavada ārpus pagasta, tad nepieciešamības gadījumā viņu izvēle krīt uz bibliotēkām atrašanās vietā.

Pārskata periodā bibliotēkas darbībā izmaiņas nav notikušas.

2021.gadā notika bibliotēkas akreditācija, kuras rezultātā Šķēdes pagasta bibliotēkai piešķirts vietējas nozīmes bibliotēkas statuss. Akreditācijas atzinumā ieteikts:

- 1.Rast iespēju palielināt finansējumu krājuma komplektēšanai;
- 2.Pilnveidot profesionālās prasmes, kas nodrošinātu spēju darboties virtuālajā vidē;
- 3.Veikt iedzīvotāju interešu un vajadzību izpēti par bibliotēkas darbību, piedāvātajiem pakalpojumiem un pieejamību;
- 4.Aktivizēt darbu ar autorizētajiem lietotājiem, popularizējot attālinātos pakalpojumus un e-bibliotēku;
- 5.Rast iespēju pakāpeniski nomainīt datortehniku.

2.Finansiālais nodrošinājums

Esošais finansējums nodrošina tikai bibliotēkas pamatfunkciju veikšanu minimālā apjomā un ne tuvu nav attīstību veicinošs.

Krājuma papildināšanai budžetā atvēlētā summa ir nepietiekoša, lai kvalitatīvi atjaunotu un papildinātu bibliotēkas fondu. Arī bibliotēkā pieejamais preses izdevumu piedāvājums nav apmierinošs. Preses izdevumi tiek abonēti abonēšanas atlaižu laikā.

Tabula “Bibliotēkas izdevumi”

	2019.	2020.	2021.
Izdevumi kopā (EUR)	9476	9378	9454
Darbinieku atalgojums (bruto)	5522	5875	6111
Krājuma komplektēšana	1314	1287	1192

Tabulā uzskatāmi redzams, ka kopējais bibliotēkas finansiālais nodrošinājums, kaut nedaudz augstāks kā 2020.gadā, 2021.gadā ir bijis zemāks kā 2019.gadā. Arī finansējums

krājumam pēdējo 3 gadu laikā sarūk, jo Saldus novada pašvaldība līdzekļus krājuma komplektēšanai piešķir, vadoties no pagastā deklarēto iedzīvotāju skaita. Tā kā pagastā ar katru gadu dažādu iemeslu dēļ samazinās iedzīvotāju skaits, arī krājuma papildināšanas iespējas kļūst arvien mazākas.

3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums

Tā kā Šķēdes pagasta bibliotēka 2018.gada sākumā pārcēlās uz tikko izremontētām un īpaši bibliotēkai pielāgotām telpām, 2021.gadā remontdarbi nav notikuši un tādi nav plānoti arī 2022.gadā.

2021.gadā bibliotēkā inventārs nav iegādāts.

Tabula “Bibliotēkas iekārtas un aprīkojums”

	Darbiniekiem (skaits)	Lietotājiem (skaits)	Piezīmes
Datori	1 (2016.g.)	4 (2015.g.)	
Multifunkcionālās iekārtas	1 (2015.g.)	-	
Citas iekārtas	3	-	Laminēšanas iekārta, fotoaparāts, mobilais telefons

4. Personāls

Šķēdes pagasta bibliotēkā pārskata periodā personāla sastāvā nav notikušas izmaiņas.

Bibliotēkā strādā 1 pilnas slodzes darbinieks- bibliotēkas vadītāja ar kvalifikāciju Bibliotekārs, kas atbilst trešajam profesionālās kvalifikācijas līmenim. Bibliotēkai nav atsevišķas apkopējas, viņas ziņā ir Pakalpojumu centra ēkas, kurā atrodas arī bibliotēka, uzkopšana.

Tabula “Apmeklētie profesionālās pilnveides pasākumi”

N.p.k.	Norises laiks	Norises vieta	Organizētājs	Pasākuma nosaukums, galvenās tēmas	Stundu skaits	Klātienē vai attālināti
1.	04.10.2021	Rīga	Latvijas Pašvaldību mācību centrs	Digitālā pratība. Medijpratība. Sociālo tīklu lietošana. Videokonferenču iespēju izmantošana	4	Attālināti
2.	20.10.2021	Rīga	Latvijas Pašvaldību mācību centrs	Virtuālās atkarības: cēloņi, izpausmes, korekcijas iespējas	6	Attālināti
3.	12.11.2021	Rīga	Latvijas Pašvaldību mācību	Darbs ar elektroniskajiem dokumentiem,	6	Attālināti

			centrs	elektroniskais paraksts. Dokumentu izstrādāšanas un noformēšanas vadlīnijas		
4.	25.08.2021-08.12.2021	Rīga	Biznesa augstskola Turība	Grafikas dizaina un video apstrādes pamati	160	Attālināti

5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība

Tabula "Bibliotēkas pamatrādītāji"

	2019	2020	2021	% salīdzinot ar iepriekšējo gadu
Aktīvo lietotāju skaits	267	225	238	-15,7%; +5,7%
<i>t. sk. bērni līdz 18.g.</i>	68	48	40	-29,4%; -16,6%
Bibliotēkas apmeklējums	3560	2245	1991	-37%; -11,31%
<i>t. sk. bērni līdz 18.g.</i>	1477	784	296	-47%; -62,2%
Virtuālais apmeklējums				
Izsniegums kopā	11282	6553	7705	-42%; +17,58%
<i>t. sk. grāmatas</i>	4705	3214	3223	-31,7%; +0,28%
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	6577	3335	4478	-49%; +34,28%
<i>t. sk. bērniem līdz 18.g.</i>	998	509	425	-49%; -16,5%
Bibliotekārais aptvērumš % no iedz. skaita pagastā, pilsētā, reģionā	50%	43,3%	48%	-6,7%; +4,7%
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.</i>	89%	61,5%	54%	-27,5%; -7,5%
Iedzīvotāju skaits*	530	520	498	-1,9%; -4,23%

*Iedzīvotāju skaits tabulā tiek norādīts pēc Pilsonības un migrāciju lietu pārvaldes datiem.

Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, 2021.gadā ir krities bibliotēkas apmeklējumu skaits, toties nedaudz pieaudzis lietotāju un izsniegumu skaits. Tas saistīts ar Covid-19 izraisīto ārkārtas situāciju, bibliotēku lasītāji apmeklē retāk, toties palielinās izsniegumu skaits vienā apmeklējuma reizē. Diemžēl ievērojami krities bērnu un jauniešu līdz 18 g.v. bibliotēkas apmeklējumu (-62,2%) un līdz ar to arī izsniegumu (-16,5%) skaits. Lai gan dažus periodus bibliotēka lasītājiem bija slēgta, tika meklēts un rasts risinājums, lai lasītājs nepaliktu bez sev nepieciešamās literatūras vai informācijas (informācija nosūtīta e-pastā, telefoniski, izdrukātā veidā nodota bezkontakta ceļā, arī grāmatas samainītas bezkontakta ceļā).

Lai uzlabotu slikto finansiālo situāciju bibliotēkas krājuma papildināšanā, tiek izmantots SBA pakalpojums.

Tabula "SBA rādītāji"

SBA	2019	2020	2021
No citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu skaits	216	214	121
Uz citām Latvijas bibliotēkām nosūtīto dokumentu skaits	115	71	66

Datoru izmantošana bibliotēkā ir stipri ierobežota esošās situācijas dēļ. 2021.gadā tie mazāk tika izmantoti izklaidei, vairāk nepieciešamo darbību veikšanai- rēķinu nomaksa i-bankā, saziņai ar iestādēm, deklarāciju un iesniegumu iesniegšanai un informācijas izdrukai Datamed, VID, LAD un LDC u.c. Bibliotekārs darbojas kā konsultants, nepieciešamības gadījumā palīdzot dažādu e-sistēmu lietošanā.

2021.gadā bibliotēka sniegusi 58 izziņas par dažādiem tematiem, elektroniski nosūtīti 38 dokumenti, galvenokārt no datubāzes Periodika.lv un laikrakstu bibliotēkas news.lv.

Bibliotēkā pieejami šādi maksas pakalpojumi- A3 un A4 formāta drukāšana un kopēšana.

2021.gadā bibliotēkā notikušas 10 tematiskās literatūras izstādes.

Tā kā bibliotēkā nav sliekšņu un atšķirīgu grīdas līmeņu, tā ir pieejama cilvēkiem ar kustību traucējumiem.

Bibliotēkā elektroniski ir pieejama pašvaldības, valsts institūciju un NVO informācija. Pie katras datora darba vietas ir norādes, kur un kā šo informāciju meklēt.

6.Krājums

Līdzekļus krājuma komplektēšanai piešķir pēc pagastā deklarēto iedzīvotāju skaita, neņemot vērā nekādus citus rādītājus.

Šķēdes pagasta bibliotēkas krājuma komplektēšanas uzdevumi, prioritātes, virzieni un principi noteikti dokumentā "Saldus novada pašvaldības Šķēdes pagasta bibliotēkas Krājuma attīstības plāns (2021.- 2024.)" Krājumu komplektējot, tiek ņemtas vērā arī lasītāju intereses un izteiktās vēlmes pēc kāda konkrēta izdevuma, autora vai tematikas. Neskaitot seriālizdevumus, 2021.gadā no kopējā jaunieguvumu skaita 22 eksemplāri jeb 14,6% ir bērnu un jaunatnes literatūra. Tas ir proporcionāli bibliotēkas lietotāju- bērnu un jauniešu skaitam no bibliotēkas lietotāju kopskaita (16%).

Preses izdevumi tiek abonēti uz gadu. 2021.gadā bibliotēkā bija pieejami 1 nosaukuma laikraksts un 14 nosaukumu žurnāli, no tiem žurnāla "IR" abonements tika uzdāvināts.

2021.gadā Šķēdes bibliotēkas krājums papildināts ar Latvijas Nacionālās bibliotēkas un Latvijas Kultūras ministrijas finansiālo atbalstu projektā "Vērtīgo grāmatu iepirkuma programma publiskajām bibliotēkām" saņemto 41 grāmatu kopsummā par EUR 411,69.

Pārskata periodā bibliotēkas krājuma inventarizācija nav veikta.

Bibliotēkas krājuma rekatalogizācija ir pilnībā pabeigta.

Tabula "Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums"

	2019	2020	2021
Pašvaldības finansējums krājuma komplektēšanai	1314	1287	1192
<i>t. sk. grāmatām</i>	858	836	780
<i>t. sk. bērnu grāmatām</i>	218	52	141
<i>t. sk. periodiskajiem izdevumiem</i>	456	451	412
Finansējums krājumam uz 1 iedz. skaita pagastā, pilsētā, reģionā	2,48	2,48	2,39
Finansējums krājuma komplektēšanai kopā	1367	1293	1192

Tabulā redzams, ka pēdējo 3 gadu laikā sarucis krājuma komplektēšanas finansējums. Tas notiek tāpēc, ka Saldus novadā krājuma finansēšana notiek, iedalot konkrētu naudas summu uz katru pagastā deklarēto iedzīvotāju. Šķēdes pagastā deklarēto iedzīvotāju skaits dažādu apstākļu dēļ ik gadus diezgan strauji samazinās.

Tabula "Krājuma rādītāji"

	2019	2020	2021
Jaunieguvumi kopā	463	506	459
<i>t. sk. grāmatas</i>	102	134	151
<i>t. sk. latviešu daiļliteratūra</i>	37	54	72
<i>t. sk. bērniem</i>	27	21	22
Izslēgtie dokumenti	412	441	543
Krājuma kopskaits	6035	6091	6007
Grāmatu krājuma apgrozība	0,95	0,64	0,65
Periodisko izdevumu apgrozība	6,14	3,26	4,30

Bibliotēkā pieejamas 2 abonētās datu bāzes- Letonika.lv un Lursoft laikrakstu bibliotēka News.lv. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, šīs datubāzes ir izmantotas vairāk.

Tabula “Bibliotēkā pieejamo datubāzu izmantojums”

Dabubāze	2019	2020	2021
Letonika	75	13	
skatījumi			
piekļuves sesiju skaits			31
lejuplāžu skaits			74
News	3	6	18
lejuplāžu skaits			224

Bibliotēkas novadpētniecības darbā bieži tiek izmantota Latvijas Nacionālās digitālās bibliotēkas kolekcija Periodika.lv.

Pati lielākā ar krājumu saistītā problēma ir nepietiekamais finansējums krājuma atjaunošanai un papildināšanai. Tā tiek risināta, izmantojot SBA iespējas.

7.Darbs ar bērniem un jauniešiem

Šķēdes pagastā deklarēti 74 bērni un jaunieši līdz 18 g.v. Reālā situācija ir tāda, ka daļa no viņiem pagastā nemaz nedzīvo, viņu dzīvesvieta ir gan citi pagasti, gan novadi, gan valstis. Kā bibliotēkas lasītāji 2021.gadā reģistrēti 40 bērni un jaunieši, bibliotēku viņi apmeklējuši 296 reizes, šai vecuma grupai izsniegti 425 izdevumi. Diemžēl ievērojami krities bērnu un jauniešu līdz 18 g.v. bibliotēkas apmeklējumu (-62,2%) un līdz ar to arī izsniegumu (-16,5%) skaits.

Vislielākā problēma Šķēdes pagasta bibliotēkas darbā ar bērniem ir tā, ka pagastā nav ne pirmsskolas izglītības iestādes, ne skolas. Līdz ar to mācību gada laikā nav iespējams plānot nekādas aktivitātes, jo mērķauditorija apmeklē citu pagastu un novadu mācību iestādes un dzīvesvietā pārrodas tikai vakaros. Arī ārkārtas situācija, kuras laikā bērni nevar pulcēties bibliotēkā, dara savu.

Bērni un jaunieši bibliotēku visbiežāk izmanto informācijas meklēšanai mācību darbam.

Papildinot bibliotēkas krājumu, tiek ievērota lasītāju- bērnu un jauniešu- un attiecīgās vecumgrupas jaunieguvumu proporcionalitāte. Bērni un jaunieši no lasītāju kopskaita ir 16%, šīs vecumgrupas jaunieguvumi- 14,6%.

8.Novadpētniecība

Kā ik gadu, no preses un citiem resursiem tiek vākti un apkopoti materiāli par Šķēdes pagastu un tā iedzīvotājiem. Novadpētniecības katalogā Šķēdes pagasta bibliotēka 2021.gadā izveidojusi 46 ierakstus, rediģēti 50 ieraksti. Izveidots 1 autoritatīvais ieraksts.

Tā kā bibliotēka ir ieguvusi savā rīcībā fotoattēlus no padomju saimniecības “Viesturi” laikiem, 2022.gadā ir plāns no tiem veidot virtuālās izstādes.

9.Projekti

Pārskata periodā projekti nav rakstīti.

10.Publicitāte

Par notikumiem bibliotēkā, bibliotēkas sniegtajiem pakalpojumiem un iespējām vajadzības gadījumā sabiedrība tiek informēta ar afišu palīdzību pie pasta, pakalpojumu centra un veikala. Informācija nereti tiek nodota arī telefoniski un mutvārdos.

11.Sadarbības tīkla raksturojums

Šķēdes pagasta bibliotēkai laba sadarbība ir ar Saldus novada bibliotēkas un pagastu bibliotēkām- vienmēr var vērsties pēc padoma un pieredzes profesionālajā darbībā, SBA grāmatu apmaiņā. Ciešāka sadarbība izveidojusies ar Jaunlutriņu pagasta bibliotēku- katra bibliotēka cenšas iepirkt atšķirīgus izdevumus, lai pēc laika tos varētu apmainīt, tā paplašinot lasītājiem izvēles iespējas.